

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΗ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΕΧΘΕΙΟΥ

INTERNATIONAL MEETING
ON THE
PRESERVATION OF THE ERECHTHEION

ΑΘΗΝΑ 8 - 10 Δεκεμβρίου 1977
Athens, 8 - 10 December 1977

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ UNESCO

Sponsored by the Greek Ministry
of Culture and Science and UNESCO

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Πρόεδροι : Δρ. Ν. Πλάτων, Έπίτιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Γραμματέας : Ί. Χρονόπουλος, ΥΠΠΕ.

Μέλη : Δρ. Σ. Άγγελίδης, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Δρ. Ν. Γιαλούρης, Γενικός Έπιθεωρητής Άρχαιοτήτων, Καθηγητής Πανεπιστημίου Άθηνων.

Δρ. Ί. Δημακόπουλος, Διευθυντής Διευθύνσεως Άναστηλώσεως ΥΠΠΕ.

Δρ. Γ. Δοντάς, Διευθυντής Άκροπόλεως, Γενικός Έφορος Άρχαιοτήτων.

Δρ. Χ. Μπούρας, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Δρ. Θ. Σκουλικίδης, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Δρ. Ί. Τραυλός, Άρχιτέκτονας - Άρχαιολόγος.

WORKING COMMITTEE FOR THE
PRESERVATION OF THE MONUMENTS OF THE ACROPOLIS

Chairman: Dr. Nikolas Platon, Emeritus Professor at the University
of Thessaloniki

Secretary: Mr. John Chronopoulos, Ministry of Culture and Science

Members: Dr. Socrates Angelides, Professor at the N.T.U.
Dr. Charalambos Bouras, Professor at the N.T.U.
Dr. John Dimakopoulos, Director of *Anastylosis*, Ministry
of Culture and Science
Dr. George Dontas, Director of the Acropolis
Dr. Theodore Skoulikides, Professor at the N.T.U.
Dr. John Travlos, Architect - Archaeologist
Dr. Nikolas Yalouris, General Inspector of Antiquities,
Professor at Athens University

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΣ

Πρόεδρος : Δ. Μένεγας, Γενικός Γραμματέας ΥΠΠΕ.

Ἀντιπρόεδρος : Δρ. Χρ. Ντούμας, Διευθυντής Ἀρχαιοτήτων

Γραμματέας : Δρ. Γ. Δοντᾶς, Διευθυντής Ἀκροπόλεως, Γενικός Ἐ-
φορος Ἀρχαιοτήτων.

Μέλη : Ἀ. Ἀθανασόπουλος, ΥΠΠΕ

Μ. Κορρές, ΥΠΠΕ.

Λ. Κρανιδιώτη, ΥΠΠΕ.

Φ. Μαλλούχου, ΥΠΠΕ.

Ν. Μπελογιάννης, ΥΠΠΕ.

Γ. Πρωτοπαπᾶς, ΥΠΠΕ.

Θ. Πρωτοπαπᾶς, ΥΠΠΕ.

Γ. Χρονόπουλος, ΥΠΠΕ.

CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Chairman : Mr. Dimitris Menegas, General Secretary of the Ministry of Culture and Science

Vice Chairman : Dr. Christos Doumas, Director of Antiquities

Secretary : Dr. George Dontas, Director of the Acropolis, General Ephor of Antiquities

Mr. Anastasios Athanasopoulos, Ministry of Culture and Science

Mr. Nikolas Beloyannis, Ministry of Culture and Science

Mr. John Chronopoulos, Ministry of Culture and Science

Mrs. Helen Kranidioti, Ministry of Culture and Science

Mr. Manolis Korres, Ministry of Culture and Science

Mrs. Fani Mallouchou, Ministry of Culture and Science

Mr. George Protopapas, Ministry of Culture and Science

Mr. Theodore Protopapas, Ministry of Culture and Science

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

Πέμπτη 8.12.1977

8.30 - 9.00 Έγγραφη Συνέδρων.

9.00 Τελετή Ένάρξεως.

Πρόεδρος : Καθ. Ν. Πλάτων

Χαιρετισμός : Γ. Πλυτάς, Υπουργός ΥΠΠΕ.

Χαιρετισμός : Καθ. Κ. Τρυπάνης, τ. Υπουργός ΥΠΠΕ.

Γενική Εισήγηση: Ν. Πλάτων, Πρόεδρος της Ομάδας Έργασίας για τη Συντήρηση των Μνημείων της Ακροπόλεως.

Προβληματισμοί Αρχαιολόγων : Γ. Δοντάς, Διευθυντής Ακροπόλεως.

(11.00 - 11.30 Δι ά λ ε ι μ μ α)

Εισηγήσεις για τα ειδικά θέματα και προβλήματα.

1) Φυσιολογικά.

Εισηγητής : Θ. Σκουλικίδης.

2) Κατασκευαστικά.

Εισηγητής : Σ. Άγγελιδης.

3) Αρχαιολογικά - Αρχιτεκτονικά.

Εισηγητής : Χ. Μπούρας.

15.00 - 17.00 Επίσκεψη στην Ακρόπολη κάτω από την καθοδήγηση του Διευθυντού Ακροπόλεως.

(Αναχώρηση αυτοκινήτων από το ξενοδοχείο Άμαλία Λεωφ. Άμαλίας 10, στις 14.45).

CONFERENCE PROGRAMME

Thursday, 8 December 1977

8:30 - 9:00 Registration.

9:00 *Salutation Address* by the Minister of Culture and Science, Mr. George Plytas, and by the former Minister of Culture and Science, Prof. Dr. Constantine Trypanis.

General Introduction by Nikolas Platon, Chairman of the Working Committee for the Preservation of the Monuments of the Acropolis.

An archaeological opinion on some of the problems caused by the present condition of the Erechtheion, by Dr. George Dontas, Director of the Acropolis.

11:00 - 11:30 Coffee - break.

11:30 Chairman : Prof. Dr. Nikolas Platon.

Reports :

- 1) *The Physical - Chemical Problems*, by Theodore Skoulikides,
- 2) *The Structural Problems*, by Socrates Angelides.
- 3) *The Archaeological and Architectural Problems*, by Charalambos Bouras.

15:00 - 17:00 Visit to the Acropolis, led by the Director of the Acropolis. (Coaches will leave from the Amalia Hotel, 10 Amalias Avenue, at 14:45).

Παρασκευή 9. 12. 1977.

Συζήτηση τῶν εἰδικῶν ἀρχιολογικῶν, ἀρχιτεκτονικῶν καὶ κατασκευαστικῶν προβλημάτων.

(Αἴθουσα Α.)

9.00 Πρόεδρος : Ν. Γιαλούρης.

1. Δεοντολογία - Γενικὲς Ἀρχές : Ἀναγκαιότητα, λόγοι (σημασία τοῦ μνημείου, διογκώσεις, ὑπερβάσεις ἀντοχῆς) καὶ ἔκταση ἐπεμβάσεως.

2. Ν. Τοῖχος, Δ. τοῖχος, ἰδιαίτερα Ν.Δ. γωνία : Σιδερένιες ἐνισχύσεις Ν. Μπλάνου, ἀφαίρεση κονιαμάτων καὶ μεταλλικῶν στοιχείων, ἀποσυναρμολόγηση καὶ ἐπανατοποθέτηση τῶν τμημάτων τοῦ μνημείου.

3. Πρόσταση Καρυατίδων : Ἐξέταση ἀπὸ αἰσθητικὴ καὶ στατικὴ πλευρὰ τῶν ἐναλλακτικῶν λύσεων γιὰ τὴ στερέωση τῆς Πρόστασης. Μοντέλλο.

(11.00 - 11.30 Διάλειμμα)

9.00 Συζήτηση τῶν εἰδικῶν, φυσικοχημικῶν προβλημάτων.
(Αἴθουσα Β.)

Πρόεδρος : Θ. Σκουλικίδης.

1. Ἀπομάκρυνση τῶν χαλύβδινων συνδέσμων : σκοπιμότητα, τρόπος ἐκτελέσεως τῆς ἐπεμβάσεως.

Πρόταση : θειογλυκολικὸ ὀξύ, θερμικὸ laser, μηχανικὸς τρόπος.

2. Ὑλικὸ ἀντικατάστασης τῶν συνδέσμων.

Πρόταση : Κράματα τιτανίου.

3. Σταθεροποίηση τῶν στρωμάτων γύψου.

Πρόταση : μετατροπὴ τους σὲ ἀνθρακικὸ ἀσβέστιο.

(11.00 - 11.30 Διάλειμμα)

13.00 Πρόγευμα (Θὰ προσφερθεῖ στὸν δεῦτερο ὄροφο τοῦ Ἰδρύματος Εὐγενίδου)

(Αἴθουσα Β)

Friday, 9 December 1977

- 9:00 Discussion on the archaeological, architectural, and structural problems (Hall A).
Chairman, Nikolas Yalouris.
1. General principles. Necessity, reasons (importance of the monument, expansion, limits of resistance) and limits of conservative intervention.
 2. South Wall, West Wall, in particular the southwest corner : steel reinforcements of N. Balanos, removal of mortars and metallic elements, dismantling and resetting of the parts of the monument.
 3. The Caryatid Porch : Consideration from aesthetic and structural points of view of the alternative solutions proposed for the preservation of the porch. Model.
- 11:00 - 11:30 Coffee - break.
- 9:00 Discussion on the physical chemical problems (Hall B).
Chairman, Theodore Skoulikides.
1. Removal of the steel clamps : purpose, methods of intervention.
Proposal: Thioglycolic acid, thermal laser, mechanical methods.
 2. Replacement material for the steel clamps.
Proposal : Titanium alloys.
 3. Consolidation of the gypsum films.
Proposal : Transformation into calcium carbonate.
- 11:00 - 11:30 Coffee - break.
- 13:00 Lunch. (Lunch will be served on the second floor of the Eugenides Foundation Building.)

14.30 - 16.45 Συνέχιση συζητήσεως τῶν ἀρχαιολογικῶν, ἀρχιτεκτονικῶν καὶ κατασκευαστικῶν προβλημάτων.

(Αἴθουσα Α)

Πρόεδρος : Ν. Γιαλούρης.

4. Ἀνατολική Πρόσταση : ἀποκατάσταση Ἀνατ. Προστάσεως - ἀναστήλωση Β.Α. γωνίας.

Στατική συνεργασία Α. καὶ Β. πλευρᾶς τοῦ μνημείου.

5. Λοιπὰ θέματα : Β. τοῖχος (συμπλήρωση), Β. Πρόσταση (συντηρητικὲς ἐργασίες), διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου (χώρος Πανδροσείου, χώρος πρὸς Β. τοῦ μνημείου).

15.00 - 19.00 Συνέχιση συζητήσεως τῶν φυσικοχημικῶν προβλημάτων. (Αἴθουσα Β)

Πρόεδρος : Θ. Σκουλικίδης.

1. Προστασία τοῦ μαρμάρου ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρική προσβ. λή. Πρόταση : Μέτρα κατὰ τῆς ρυπάνσεως τῆς ἀτμοσφίρας ἢ κλιματισμὸς *in situ* ἢ καὶ μεταφορὰ γλυπτικῶν μερῶν στὸ μουσεῖο .

2. Προστασία ἀπὸ τὴ βιολογικὴ ἀλλοίωση τοῦ μαρμάρου. Πρόταση : Χλωριοῦχος ἰσοθειζολινόνη.

14:30 - 16:45 Continuation of the discussion on the archaeological, architectural, and structural problems (Hall A).

Chairman, Nikolas Yalouris.

4. East Porch: restoration, *anastylosis* of the northeast corner. Structural joining of the east and north sides of the monument.

5. Other subjects : North Wall (completion), North Porch (conservation works), improving the area of the Pandrosseion and the area north of the Erechtheion.

15:00 - 19:00 Continuation of the discussion on the physical chemical problems (Hall B).

Chairman, Theodore Skoulikides.

1. Protection of the marble from atmospheric attack.
Proposal : Defensive measures against the atmospheric pollution, conditioning in situ, removal of the statuary to the museum.

2. Protection from biological deterioration of the marble.
Proposal : Use of Isothiasolinone Chloride.

Σάββατο 10. 12. 77

9.00 Ἀνακοίνωση τῶν συμπερασμάτων τῶν δύο ομάδων καὶ γενικὴ συζήτηση.
Πρόεδρος : Κ. Α. Τρυπάνης.

(10.30 - 11.00 Διάλειμμα)

20.00 - 22.00 Δεξίωση (Ξενοδοχεῖο Μεγάλης Βρεταννίε).

ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΣΥΝΕΔΡΩΝ

Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν συνέδρων στὶς 8, 9 καὶ 10.12.77 θὰ ἀναχωρήσουν αὐτοκίνητα ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο ΑΜΑΛΙΑ πρὸς τὸ Ἰδρυμα Εὐγενίδου στὶς 8.30, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα ποὺ ἡ ἀναχώρηση θὰ γίνῃ στὶς 8.15. Ἐπίσης μετὰ τὸ τέλος τῶν συνεδριάσεων θὰ ἀναχωροῦν αὐτοκίνητα ἀπὸ τὸ Ἰδρυμα Εὐγενίδου πρὸς τὸ ξενοδοχεῖο ΑΜΑΛΙΑ.

Saturday, 10 December 1977

9:00 - 13:00 Presentation of the conclusions of both discussion groups. General discussion.

Chairman, Constantine Trypanis.

10:30 - 11:00 Coffee - break.

20:00 - 22:00 Reception (Grande Bretagne Hotel).

Coaches will leave from the Amalia Hotel for the Eugenides Foundation Building on Friday and Saturday morning at 8:30. The coaches will return to the Amalia Hotel after the meetings.



MD0006079961